

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA
CZWARTA SEKCJA

SPRAWA KORBEL przeciwko POLSCE¹

(SKARGA nr 57672/00)

WYROK - 21 września 2004 r.

W sprawie Korbel przeciwko Polsce,
Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako Izba
złożona z następujących sędziów:

Sir Nicolas Bratza, *Przewodniczący*,

Pan M. Pellonpää,

Pani V. Strážnická,

Pan R. Maruste,

Pan S. Pavlovschi,

Pan L. Garlicki,

Pan J. Borrego Borrego, *sędziowie*

oraz Pan M. O'Boyle, *Kanclerz Sekcji*,

obradując na posiedzeniu niejawnym 31 sierpnia 2004 r.,
wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 57672/00) wniesionej 7 lipca 1999 r. przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Trybunału na podstawie artykułu 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez dwójkę obywateli polskich, panią Marię Korbel („pierwszy skarżący”) oraz pana Andrzeja Korbel („drugi skarżący”).

¹ Wyrok ten stanie się prawomocny zgodnie z warunkami określonymi przez artykuł 44 § 2 Konwencji.

2. Rząd polski („Rząd”) był reprezentowany przez pełnomocnika, pana K. Drzewickiego z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżący zarzucali w szczególności, że nie zostało poszanowane ich „prawo do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie”.

4. 26 listopada 2002 r. Trybunał podjął decyzję o zakomunikowaniu skargi Rządowi. Na podstawie artykułu 29 § 3 Konwencji zdecydowano, że przedmiot skargi zostanie rozpatrzony równocześnie z kryterium dopuszczalności skargi.

FAKTY

5. Skarżący urodzili się odpowiednio w 1954 r. i 1956 r. i mieszkają w Bełchatowie, w Polsce.

6. 19 lipca 1992 r. skarżący kupili używany samochód.

7. 13 kwietnia 1993 r. ich samochód został zajęty przez niemiecką straż graniczną, ponieważ okazało się, że był kradziony.

8. 15 kwietnia 1993 r. na wniosek drugiego skarżącego policja rejonowa w Radomiu wszczęła postępowanie przeciwko R. G., dealerowi samochodów, od którego skarżący nabyli swój samochód.

9. 14 lipca 1993 r. drugi skarżący poinformował prokuratora rejonowego w Radomiu, że chciałby przystąpić do postępowania jako strona cywilna i zwrócił się do prokuratora o przekazanie jego pozwu adhezyjnego wraz z aktem oskarżenia do sądu.

10. 19 sierpnia 1993 r. Sąd Rejonowy w Radomiu wydał nakaz karny przeciwko oskarżonemu.

11. Prokurator rejonowy przekazał pozew adhezyjny skarżącego do Sądu Rejonowego w Radomiu 27 sierpnia 1993 r., ale ponieważ postępowanie karne było już zakończone, sąd karny nie mógł rozpatrzeć pozwu adhezyjnego. W związku z tym 17 czerwca 1994 r. przekazał pozew do Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego w Radomiu.

12. 15 listopada 1994 r. prezes Sądu Rejonowego w Radomiu poinformował skarżącego, że pozew oraz dołączone do niego dokumenty zostały zgubione. Zwrócił się do skarżącego o dostarczenie kopii dokumentów w celu odtworzenia akt sprawy.

13. 7 grudnia 1994 r. Sąd Rejonowy uznał się za niewłaściwy do rozpatrzenia sprawy i przekazał ją do Sądu Wojewódzkiego w Radomiu.

14. 16 stycznia 1995 r. drugi skarżący zwrócił się do tego sądu o zwolnienie obojga skarżących z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych. Sąd uwzględnił częściowo wniosek 2 lutego 1995 r.

15. 27 lutego 1995 r. sąd wydał na wniosek skarżącego zarządzenie tym-

czasowe zajęcia samochodu w celu zabezpieczenia powództwa.

16. Nieokreślonego dnia drugi skarżący ustanowił pierwszego skarżącego swoim pełnomocnikiem. Od tego dnia skarżąca brała udział w postępowaniu.

17. Pierwsza rozprawa przed Sądem Wojewódzkim w Radomiu została wyznaczona na 17 maja 1995 r.

18. Sąd przeprowadził rozprawy 28 czerwca i 13 września 1995 r. Zostały one odroczone, ponieważ nie stawili się świadkowie J. N. i J. M.

19. Na rozprawie 30 października 1995 r. sąd nałożył grzywny za J. N. i J. M.

20. Sąd przeprowadził rozprawy 4 grudnia 1995 r., 27 marca i 12 kwietnia 1996 r.

21. Rozprawa wyznaczona na 3 lipca 1996 r. została odroczone z powodu nieobecności pozwanego.

22. 21 sierpnia 1996 r. sąd przeprowadził rozprawę.

23. 27 listopada 1996 r. postępowanie zostało zawieszone, ponieważ w międzyczasie zostało wszczęte postępowanie karne przeciwko J. N. i J. M.

24. 21 marca 1997 r. sąd na wniosek skarżących wezwał J. N. do udziału w sprawie w charakterze pozwanego.

25. 18 września 1997 r. sąd zawiesił postępowanie z tej samej przyczyny, co powyżej. Zostało ono podjęte 15 października 1998 r.

26. Rozprawa wyznaczona na 1 grudnia 1998 r. została odroczone z powodu nieobecności obu stron postępowania.

27. Na rozprawie 18 grudnia 1998 r. sąd dopuścił dowód z opinii biegłego dla wyceny wartości samochodu, który był przedmiotem sporu. Opinia została przedłożona sądowi 27 stycznia 1999 r.

28. Następną rozprawą odbyła się 15 lutego 1999 r.

29. 18 lutego 1999 r. Sąd Wojewódzki w Radomiu uwzględnił roszczenie skarżących.

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 6 § 1 KONWENCJI

30. Skarżący zarzucali, że długość postępowania była niezgodna z zasadą „rozsądnego terminu” przewidzianą w artykule 6 § 1 Konwencji. Przepis ten w omawianym zakresie brzmi następująco:

„Przy rozstrzygnięciu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym ..., każdy ma prawo do ... rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez ... sąd...”.

31. Rząd odrzucił ten argument.

32. Okres podlegający rozpatrzeniu rozpoczął się 14 lipca 1993 r. i zakończył

się 18 lutego 1999 r. Trwał więc ponad 5 lat i 7 miesięcy.

A. Dopuszczalność

33. Trybunał zauważa, że skarga nie jest oczywiście nieuzasadniona w rozumieniu artykułu 35 § 3 Konwencji. Ponadto zauważa, że nie jest niedopuszczalna z jakichkolwiek innych powodów. Dlatego też Trybunał uznaje skargę za dopuszczalną.

B. Przedmiot skargi

1. Stanowisko skarżących

34. Skarżący twierdzili, że sprawa nie była skomplikowana.

35. Ponadto uważali, że nie przyczynili się do przedłużenia długości postępowania.

36. Skarżący skrytykowali postępowanie władz, które w ich opinii były całkowicie odpowiedzialne za przedłużenie procesu. Zwrócili w szczególności uwagę na opóźnienie, jakie miało miejsce w początkowej fazie postępowania, kiedy prokurator nie przekazał ich pozwu adhezyjnego do sądu. Twierdzili też, że Sądowi Rejonowemu w Radomiu 10 miesięcy zajęło przekazanie sprawy do właściwego wydziału. Później sąd zagubił pozew oraz dowody w postaci dokumentów.

2. Stanowisko Rządu

37. Rząd twierdził, że sprawa była raczej skomplikowana. Utrzymywał, że jej rozstrzygnięcie zależało od wyniku postępowania karnego. Ponadto sąd musiał uzyskać dowód z opinii biegłego.

38. W odniesieniu do postępowania skarżących Rząd twierdził, że przyczynili się oni do przedłużenia trwania postępowania, ponieważ przedkładali liczne wnioski proceduralne.

39. Co do postępowania władz krajowych Rząd utrzymywał, że sądy wykazały należytą staranność w rozpatrywaniu sprawy. Rząd twierdził, że władze sądowe podejmowały działania, które miały zapewnić właściwy tok postępowania.

40. Rząd przedkładał ponadto, że przedmiot niniejszej sprawy nie miał szczególnej wagi. Dlatego też ze strony władz krajowych nie była wymagana szczególna staranność.

41. Rząd zwrócił się do Trybunału o stwierdzenie, że nie doszło do naruszenia artykułu 6 § 1.

3. Ocena Trybunału

42. Trybunał przypomina, że rozsądna długość trwania postępowania musi być oceniona w świetle szczególnych okoliczności sprawy i z uwzględnieniem kryteriów ustalonych w orzecznictwie Trybunału, w szczególności stopnia skomplikowania sprawy, postępowania skarżącego i właściwych władz oraz wagi postępowania dla skarżącego (zob. m.in. wyrok *Frydlender przeciwko Francji* [WI], nr 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII *Humen przeciwko Polsce* [WI], nr 266114/95, z 15 października 1999 r., § 60).

43. Uwzględniając fakt, że sąd musiał zlecić przygotowanie opinii biegłego, Trybunał uważa, że sprawa była do pewnego stopnia skomplikowana. Jednak jedynie ten fakt nie może uzasadniać całej długości niniejszego postępowania.

44. Odnosząc się do postępowania skarżących Trybunał uważa, że nie wydaje się, iż poprzez sposób, w jaki korzystali ze swoich praw procesowych znacząco wpłynęli na długość trwania postępowania.

45. W odniesieniu do postępowania władz Trybunał nie podziela poglądu Rządu, że działały one z należytą starannością. Trybunał zauważa, że na wstępnym etapie postępowania doszło do znaczących opóźnień. W wyniku nieprzekazania przez prokuratora pozwu adhezyjnego skarżących do właściwego sądu, pozew ten nie mógł być rozpoznany przez sąd karny, a w związku z tym skarżący musieli wszcząć odrębne postępowanie cywilne. Ponadto do momentu przekazania sprawy do właściwego wydziału Sądu Rejonowego minęło 10 miesięcy (patrz paragraf 11 powyżej). Trybunał uważa, że opóźnienia te nie zostały wystarczająco wyjaśnione w obserwacjach Rządu.

46. W konsekwencji Trybunał uważa, że w niniejszej sprawie nie został dochowany wymóg „rozsądnego terminu” przewidziany w artykule 6 § 1 Konwencji. Dlatego też doszło do naruszenia tego przepisu.

II. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

47. Artykuł 41 Konwencji przewiduje:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie”.

A. Szkoda

48. Skarżący domagali się 500 000 zł z tytułu szkód materialnych i niematerialnych.

49. Rząd twierdził, że roszczenia skarżących były wygórowane.

50. Trybunał nie dostrzega związku przyczynowego pomiędzy stwierdzonym

naruszeniem a domniemaną szkodą materialną. Dlatego też nie widzi przyczyny przyznania z tego tytułu jakiegokolwiek kwoty. Jednakże uważa, że skarżący doznali szkód niematerialnych w postaci cierpienia i frustracji, które były wynikiem nadmiernej długości trwania postępowania. Dlatego też, biorąc pod uwagę okoliczności niniejszej sprawy oraz orzekając na zasadzie słuszności, Trybunał przyznaje skarżącym 3 600 EUR tytułem szkód niematerialnych.

B. Koszty i wydatki

51. Skarżący nie domagali się zwrotu żadnych kosztów i wydatków poniesionych w związku z postępowaniem przed Trybunałem.

C. Odsetki za zwłokę

52. Trybunał uważa, że odsetki z tytułu zwłoki w wypłacie powinny być ustalone zgodnie z marginalną stopą procentową Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje* skargę za dopuszczalną;
2. *Uznaje*, że doszło do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji;
3. *Uznaje*, że
 - (a) pozwane państwo ma wypłacić skarżącym, z tytułu szkód niematerialnych, w ciągu trzech miesięcy od dnia, kiedy wyrok stanie się prawomocny zgodnie z artykułem 44 § 2 Konwencji, 3 600 EUR (trzy tysiące sześćset euro), plus jakikolwiek podatek, jaki może być pobrany, które to kwoty będą przeliczone na walutę polską według kursu z dnia realizacji wyroku;
 - (b) zwykłe odsetki według marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego plus trzy punkty procentowe będą płatne od tej sumy od wygaśnięcia powyższego trzymiesięcznego terminu do momentu zapłaty;
4. *Oddala* pozostałą część roszczenia skarżących dotyczącą zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszono pisemnie 21 września 2004 r., zgodnie z artykułem 77 § 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Michael O'BOYLE

Nicolas BRATZA

Kanclerz Sekcji

Przewodniczący